

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

De Purgatorio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

PURGATORIO.

Notandum est: Hominem tribus modis liberari reatu pœnæ post culpam condonatum, Primò, satisfactione propriâ, vt ieiunio, oratione, eleëmofynâ in hac vitâ. Secundò, satisfactione aliena, siue in hac vitâ, siue in futurâ; vt Indulgentijs. Tertio, Satisfactione, id est, sustinendo totam pœnam debitâ: sic in vitâ futurâ liberamur reatu pœnæ, nempe per ignem Purgatorium. De Prioribus duobus modis dictum est, restat vt breuiter agamus de tertio.

Quid Purgatorium

Nomine Purgatorij intelligimus locum quendam, in quo animæ iustorum post hanc vitam, quæ cum aliquâ labe vel reatu pœnæ excesserunt, expiantur, & pœnas soluunt.

CAPVT I.

De loco Purgatorij?

D V B I V M I.

An post hanc vitam sit aliquis Purgatorius animarum locus?

2
Hæretici negantes.

Hæretici huius temporis negant, idque ob duas causas. Prior est, quia putant cum culpâ remitti omnem pœnam. Altera causa est, quia tollunt nostram satisfactionem, eò quòd Christus plenè satisfecerit. In eadem sententiâ videtur fuisse Aërius, qui teste S. August. hæresi 53. docuit nõ esse pro defunctis orandum; & quidam hæretici dicti Apostolici tempore D. Bernardi, qui eos refutat sermo. 66. in Cantica. Hos secuti sunt Waldenses, vt patet ex Antonino, 4. p. tit. 11. c. 7. vbi recenset 19. errores eorum; & Albigenes, vt patet ibidem.

3
Sententia affirmans est de fido.

Sed certâ fide tenendum est, Esse purgatoriũ, seu locum quendam, in quo animæ iustorum, quæ in hac vitâ non fuerunt plenè à peccatis expurgatæ, expiuntur.

4
3. Probat ex Scripturis.

Probat Primò; Ex Scripturis. Primus locus est 2. Machab. 13. vbi narrat Scriptura Machabæũ misisse magnam vim pecunię Ierosolymam ad offerenda sacrificia pro Iudæis, qui in bello pro religione gesto cæsi erant. Quod factum Scriptura probans subiungit: v. 46. *Sancta & salubris est cogitatio, pro defunctis exorare, vt à peccatis soluantur, id est, à pœnis peccatorum.*

5
Soluuntur obiectiones.

Sed contrâ Obijciunt Primò: Librum Machabæorum non esse canonicum.

Respondeo: Etsi apud Iudæos non sit in Canone, sicut & multi alij, tamè Ecclesia illum semper pro canonico habuit, vt patet ex S. Augustino lib. 18. de ciuit. Dei, c. 36. *Machabæorũ, inquit, libros non Iudæi; sed Ecclesia pro canonicis habet.* Id etiam docent alij Patres. Nec obstat, quòd idem S. August. lib. 2. contra Gaudentium cap. 23. ait, *Scripturam Machabæorum receptam ab Ecclesia non inuoluntè, si sobriè legatur; quia illud (si sobriè) non dicit propter aliquem errorem, cum bis teruè ibidem Scripturam sanctam vocet, sed propter exemplum Rasiæ, qui se occidit, quod Scriptura vide-*

tur commendare, eum reuera, vt S. Augustinus ostendit, non commendat absolutè. Hoc modo Cantica etiam sobriè legi debent, & multa alia in Scripturis.

Obijciunt Secundò: Quòd ibidem dicatur esse *superfluum orare pro defunctis*, si nõ resurgunt mortui, quod sanè falsum est. Nam etiamsi anima nunquam rediret ad Corporis commercium, posset tamen pati pœnas, ac proinde vtiliter iuari.

Respondeo: Apud Iudæos & Sadducæos, & passim in Scriptura pro eodem habetur, *Animam esse mortalem, & non esse resurrectionem; similiter Animam esse immortalem, & esse resurrectionem; vt patet Matth. 22. vbi Dominus probat esse resurrectionem, quia animæ viuunt: & 1. ad Corinth. 15. vbi Apostolus probat nullas esse pœnas, nulla præmia, atq; adeò animas interire, si non est resurrectio mortuorum; idque meritò: si enim anima est immortalis, non potest perpetuò carere suo corpore, cuius naturaliter est forma; vnde necessariò debet esse resurrectio. Quòd si tollas resurrectionem, necesse est etiam fatæaris, animas interire.*

Obijciunt Tertio: Isti obierant in peccato mortifero; nam inuenta sunt apud illos idololorum donaria, vt patet ex loco citato, quæ tamè lex Deuteron. 7. vetabat accipere.

Respondeo: Vel illi legem ignorabant, vel certè multi ex illis in mortis discrimine pœnitentiâ ducti sunt. Quare cum non constaret obijse in peccato mortifero, optimè pro illis Sacrificium offerebatur.

Alius locus est Matth. 12. vbi Dominus dicit esse quoddam peccatum, *Quod neque in hoc seculo, neque in futuro remittitur.* Quare S. Augustinus lib. 21. de Ciuit. cap. 24. ait: *Non veraciter de quibusdam diceretur, quod non eis remittatur neque in hoc seculo, neque in futuro, nisi essent, quibus, etsi non in isto, tamen remitteretur in futuro seculo.*

4
Expenditur locus Mat. 13. contra hæreticos.

Respondent hæretici, Non sequi: solùm enim significari, tale peccatum nunquam remitti; idque probant ex Marco, cap. 3. vers. 29. qui de hac re agens dicit, *non remitteretur in æternum.*

Sed hæc responsio parum valet: Etsi enim idè sit æternum, quòd spatium huius seculi & futuri; nunquam tamen solemus æternum in has suas partes diuidere, nisi res, de qua agitur, ad vtramque partem pertineat. V. g. Et si rectè dixeris, *Qui vult continentiam, non potest in æternum uxorem ducere;* non tamen rectè dixeris, *Qui vult continentiam, nõ potest uxorem ducere, neque in hoc, neque in altero seculo;* hoc enim ineptè & fatuè diceretur, eò quòd uxorem ducere non pertinet vllò modo ad futurum seculum. Pari ratione dici non potest, *Qui sic peccauerit, non remittetur ei neque in hoc seculo, neque in futuro, nisi in futuro seculo sit aliquorum peccatorum remissio.* Neque vllum potest adferri exemplum in contrarium.

Tertius locus est 1. ad Corinth. 3. v. 12. vbi Apostolus dicit, eos, qui *super fundamentum, quod ipse posuit, scilicet super fidem Christi, adificauerint lignum, fenum, stipulas, saluos quidem fore, sic tamen quasi per*

5
Expenditur locus 1. Co. 13. 3o

quasi per ignem. Ex quo loco omnes ferè Patres colligunt Purgatorium, quo peccata leuiora post hanc vitam expiabantur. Vide Ambrosij commentarium, Haymonis, Anselmi, Oecumenij, & D. Thomam in hunc locum. Origenem Hom. 12. in Ieremiam, Cyprianum epist. 52. Augustinum in psalm. 37. Gregoriū lib. 4. Dialogorum c. 39.

6
a. Prob. ex Tradi-
tione.

Probatur Secundò: Ex perpetua Ecclesie traditione, quæ semper consuevit orare pro defunctis; vt patet ex omnibus, quæ vnquam extiterunt, Liturgijs: ex Liturgia Iacobi, Clementis, Basilij, Chrylostomi, Ambrosij, & Aethiopum. Patres etiam docent esse traditionem Apostolicam; Tertulianus lib. de Corona militis, pag. 2. Chrylostomus hom. 69. & 70. ad Populum.

7
s. Prob. ex Concilijs.

Probatur Tertio: Ex Concilio Lateranensi sub Innocentio III. cap. 66. vbi approbantur exequij pro defunctis. Et ex Concilio Florentino sess. vltima, in decreto fidei, vbi definitur esse Purgatorium, in quod Decretum etiam Græci consenserunt, & testati sunt se semper Purgatorium credidisse. Idem etiam definitur à Concilio Tridentino sess. 25. in principio; vt omittam Concilia Prouincialia omnium Prouinciæ.

8
4. Prob. ex Patribus.

Probatur Quarto: Testimonijs, & communi consensu Patrum Græcorum & Latinorum; ex quibus plurima collegit Garetius lib. De oratione pro Defunctis, & Damascenus de his, qui in fide dormuerunt. Pauca tamen adferam.

Hilarius.

Hilarius in illud Psalm. 118. *Concupiuit anima mea, vt desiderarem iudicia tua in omni tempore: Cum, inquit, nemo viuens in conspectu ipsius mundus sit, quomodo desiderabile potest esse iudicium eius? An, cum ex omni otioso verbo rationem sumus preserturi, diem iudicij concupisimus, in quo nobis est ille indefessus ignis obediendus, in quo subeunda sunt græua illa expianda à peccatis anime supplicia?*

August.

S. August. lib. 21. de ciuit. cap. 24. *Tales fideles (nempe, qui cum leuibus peccatis obeunt) constat ante iudicij diem per pœnas temporales, quas eorum spiritus patiuntur, purgatos, æterni ignis supplicijs non tradendos. Et lib. 50. Homiliarum in 16. Qui temporalibus pœnis digna gesserint, per ignem quandam purgatorij transibunt, de quo Apostolus: Saluus erit, sic tamen, quasi per ignem.*

Greg. Nyss.

Gregorius Nyssenus in oratione, *Non esse dolendum de obitu eorum, qui in fide dormierunt: Non poterit, ait, spiritus à corpore egressus Diuinitatis participes fieri, nisi maculas anime purgatorius ignis abstulerit. Similia multa habet tum ibi, tum oratione sequenti.*

Eucherius.

Eucherius Lugdunensis Homil. 3. De Epiphania: *Qui temporalibus pœnis digna gesserunt, per fluuium igneam, per vada feruentibus globis horrenda transibunt.*

Gregor. I.

S. Gregorius lib. 4. Dialog. cap. 39. *De quibusdam leuibus culpis esse ante iudicij tempus purgatorius ignis credendus est. Alios quamplurimos omitto.*

9
f. Prob. Ratione.

Probatur Quintò: Ratione. Primò, Certum est remissâ culpâ sæpè restare debitum pœnæ temporalis, vt suprà ostensum est. Item certum est esse aliqua peccata venialia, ob quæ homo non damnatur in æternum: atqui fieri potest, vt quis cum tali debito pœnæ, & cum peccatis venialibus excedat è vitâ: ergo necesse est, vt talis post hanc vitam purgetur & puniatur: nam in æternâ puniri non potest, cum sit iustus, & charitatem habeat; nec ante expiationem possit cælum ingredi.

Neque dici potest, huiusmodi homines omnes morte purgari: tum, quia in ipsâ morte possunt habere inordinatos affectus, qui proinde per ipsâ mortem tolli nequeunt; tum quia mors est pœna communis bonis & malis; tum denique, quia mors sæpè repente occupat, homine minimè aduertente.

Secundò: Omnes gentes veluti natura duce constitunt aliquas pœnas purgatorias leuiorum peccatorum post hanc vitam, vt Mahometani, Philosophi, Ethnici. Nam ratio naturalis dicitur, ad diuinam prouidentiam pertinere, vt crimina in hac vitâ non castigata, in altera castigentur; idque pro eorum grauitate.

Tertio, Probari potest ex varijs animarum apparitionibus. Vide Bedam lib. 3. Anglorum historia cap. 19. & lib. 5. cap. 13. & alios.

Contra Obijciunt hæretici Ecclesiastæ II. v. 3. *Si ceciderit lignum ad Austrum, vel ad Aquilonem, in quocunque loco ceciderit, ibi erit: ergo tantum sunt duo loca. Confirmatur ex lib. 5. Hypnognosticon, vbi dicitur, esse solum duo loca, regnum calorum & gehennam; tertium autem penitus ignorari ab Ecclesia.*

10
Hæretico-
rum obie-
ctiones re-
futantur.

Respondeo: Hic locus Scripturæ non magis est contra Purgatorium, quàm contra Limbum Patrum. Sicut ergo Patres in limbo pertinebāt ad Austrum, id est, ad statum salutis, ita qui sunt in Purgatorio. Ad Confirmationem, Auctor iste loquitur de locis æternis cōtra Pelagianos. Existimabant enim Pelagiani esse tria loca æterna; scilicet, cælum, infernum, & locum in quo infantes nondum baptizati habebant iuxta illos vitam æternam.

Obijciunt Secundò: 2. ad Corinth. 5. v. 10. *Omnes manifestari oportet ante tribunal Christi: vt referat vnusquisque prout gessit in corpore suo, siue bonum siue malum. Atqui, si esset Purgatorium, & animæ iuuarentur aliorum operibus, non referret vnusquisque prout gessit.*

Respondeo, Negando Consequentiam: Nam etiam illi, qui iuuantur aliorum operibus, referunt prout gesserunt in corpore. Cum enim essent in corpore, reddiderunt se dignos tali auxilio: sicut Sancti in hac vitâ meruerunt vt orationes eorum, quas post hanc vitam in cælo funderent, exaudirentur. Vide S. Augustinum in Enchirid. c. 110. vbi hoc clarè docet.

Obijciunt Tertio: Apocal. 14. v. 13. *Beati mortui qui in Domino moriuntur. Amodo iam dicit spiritus, vt requiescant à laboribus suis.*

Respondeo: Est sermo de tempore iudicij, seu fine mundi: Amodo, id est, ab extremo iudicio. Patet ex connexis. Vide Anselmum.

Obijciunt Quarto, Quædam loca Patrum, vbi dicitur: *Post hanc vitam non posse nos peccata delere, remissionem accipere, & similia.*

Respondeo: Est sermo de remissione peccatorum mortiferorum.

DVBIVM II.

Vbi sit Purgatorium?

Aluinus, eiusque sectatores non solum negant Purgatorium, sed etiam omnem locum subterraneum animarum. Et addunt, Patres, qui dicuntur fuisse in Limbo non fuisse sub terra, sed in cælo, solumque caruisse visione Diuina, qua etiam vsque ad diem iudicij sint carituri. Infernum etiam non esse sub terra, sed vbique; pœnasque inferni

11
Dogma
Caluini
de limbo
inferni

fervi nihil esse aliud, quam terrorem & anxietatē, quā animæ afficiuntur, dum cogitant Deum sibi esse iratum. Ita Caluinus lib. 3. Institutionum, cap. vlt. & lib. 2. cap. 16. vbi dicit esse aniles fabulas, quæ dicuntur de locis animarum.

Communis sententia Doctorum & Patrum est, Purgatorij locum esse antrum subterraneum, inferno dānatorum proproinquum. Pro quo

12
Quatuor
loca anima-
rum post
vitam.

Notandum est, ex communi DD. sententiā, quatuor esse loca statuenda subterranea animarū, quæ communi nomine Inferni vocentur, & varijs Scripturæ locis insinuantur: nempe, Infernum dānatorum, Purgatorium, Limbū puerorum absque baptismo morientium, & Limbum Patrum veteris testamenti. Ratio est: quia quatuor sunt genera peccatorum animarū, post hanc vitā; nempe pena damni & sensus aeterna, pena damni & sensus temporalis, pena damni tantum aeterna, & pena damni tantum temporalis. Infernus dānatorum est pro ijs, quibus debetur pena damni & sensus aeterna. Purgatorij est pro ijs, quibus debetur pena damni & sensus temporalis. Limbus puerorum pro ijs, quibus debetur pena dāni tantum, sed aeterna. Limbus Patrum pro ijs, quibus debetur pena damni tantum, sed temporalis. Vide Palud. in 4. d. 45. q. 3. vbi etiam agit de statu & ordine horum locorum, docetque Infernum & Purgatorium post resurrectionem euasurum vnum locum: pari ratione etiam Limbum Patrum & Puerorum. Nunc

13
Infernum
esse subter-
raneum lo-
cum, est de
fide.

Dico Primò; Fide tenendum est, locum dānatorum esse subterraneum, & inferiorem.

Probatyr Primò: Deuter. 32. v. 22. ignis succensus est in furore meo, & ardebit vsque ad inferni noisimā; id est, vsque ad infernum inferiorem. Prouerb. 9. v. 18. Ignorauit quod ibi sint gigantes, & in profundis inferni conuina eius. & Prouerb. cap. 15. v. 24. Semita vite sursum est ad erudiendum, vt declinet ab inferno inferiore.

Probatyr Secundò: Quia Scriptura Infernum opponit caelo, tanquam imum locum summo. Iob 11. v. 8. Excelsior caelo est, & quid facies? profundior inferno, & vnde cognosces? Isaia 14. v. 14. Dixisti, ascēdam supra altitudinem nubium, &c. Et in infernum detraheris, in profundum lacu. Psal. 138. v. 8. Si ascēdero in caelum, tu illic es; si descēdero in infernum, ades. Matthæi 11. v. 23. Et tu Capharnaum, nunquid vsque in caelum exaltaberis, vsque ad infernum descendes. Ex quibus patet, hunc locum esse profundissimū, veluti voraginem quandam, & abyssum, quæ impleri nequeat, vt habet nomē Hebraicum: vnde Demones Luca 8. rogant, ne Dominus eos mittat in abyssum.

Probatyr Tertiò: Ratione. Quia sicuti locus iustorum, qui amorem mundi & creaturarum vicerunt, est summus, scilicet supremum caelum; ita impiorum, qui amorem creaturarum Deo præpoluerunt, debet esse infimus, ac proinde sub terra: quod insinuant nomina, quibus in Scripturā passim appellatur, Infernus, abyssus, lacus, profundum lacu, puteus abyssu, vorago, caminus ignis, stagnum ignis & sulphuris. Quare pulchrè Tertullianus in Apolog. cap. 47. Infernum vocat arcani ignis subterraneum thesaurum. De inferno & pœnis dānatorum vide lib. 13. De perfectionibus diuinis, vbi c. 24. & 25. fuse doctèque hæc tractantur.

14
Vbi Limbus
puerorum.

Dico Secundò: Pari modo certum videtur Limbum puerorum esse subterraneum. Patet ex Concilio Florentino sess. vltimā, vbi definitur, Animas

illorum, qui in peccato morti fero actuali, vel solo originali decedunt, mox in infernum descendere, panis tamen disparibus puniendas. Auctor Hypognofticon lib. 5. dicit fidem Catholicā non agnoscere, nisi duo loca aeterna, caelum & infernum: Limbus ergo ad infernum pertinet, estque veluti extrema inferni ora. Valdè tamen credibile est ignem eò non pertingere; vt colligitur ex Innocentio III. Capit. Maiores, de Baptismo; & communiter docēt Doctores.

Dico Tertiò: Fide quoque tenendum est, Limbum Patrum etiam esse locum subterraneum. Probatyr Primò ex Symbolo, Descendit ad inferos. Et ad Ephes. 4. vbi Christus dicitur descendisse ad inferos partes terræ, scilicet ad locum Patrum. Vide plura Scripturæ & PP. testimonia in libro Belliolani sub finem.

15
Vbi Limbus
Patrum.

Dico Quartò: Locus Purgatorij similiter est sub terrā. Hæc propositio, etsi non æquè certa est, ac præcedens; videtur tamen fidei proxima. Primò: Nam præterquam quòd sit communis sententia Theologorū, videtur etiam esse sensus Ecclesiæ; quæ in Missā defunctorum sic orat; Libera animas omnium fidelium defunctorum de panis inferni, & de profundo lacu. Et probatur ex illo Apocal. 5. v. 13. vbi aperto libro per Agnum. (quod fiet in fine mundi), Creatura quæ sub terrā sunt, dicunt laudē Deo & Agno; quæ creatura sine dubio sunt anima fidelium in Purgatorio existentes, ad quas beneficium redemptionis Agni pertinet. Ad Philip. 2. v. 10. In nomine Iesv omne genu flectatur, caelestium, terrestrium, & infernorum. Deinde locus iste Actor. 2. v. 24. Solutis inferni doloribus, à multis Patribus intelligitur de Purgatorio; vt ab Augustino epist. 99. vbi dicit se non intelligere, quomodo aliter possit exponi. Et ab Epiphano in hæresi Tatiani.

16
An Purga-
torium sub
terra.

Apocal. 5.

Ad Philip.

2.

Actor. 2.

Omitto visiones. Vide Bedam lib. 5. cap. 13. Congruentia est: quia animæ illæ eandem pœnam patiuntur, quam dānati, scilicet pœnam damni, & sensus; solum differt, quòd non sit aeterna, sicut pœna dānatorum: ergo consentanea una est, vt eodem loco, eodemque igne patiantur.

CAPVT II.

De pœna Purgatorij.

D V B I V M I.

Quas pœnas patiantur anime in Purgatorio?

Dico Primò: Certum est eas pati pœnā damni, id est, priuari aspectu Dei, seu visione beatificā; vnde in illis magnus meror nascitur; sicuti cū quis ob suam culpam non admittitur in conspectum Principis vel parentis.

17
Pœna Pur-
gatorij est
pœna sensus
& damni.

Dico Secundò: Certum etiam est, in Purgatorio esse pœnam sensus. Dicitur autem pœna sensus omnis dolor aliunde proueniens, quàm ex carentia visionis Dei. Ratio est: quia sicuti se inordinatè ad creaturas conuerterunt, ijsque sunt oblectata; ita par est, vt per eas puniantur, iuxta illud Sapientiæ 11. v. 17. Per quæ peccat quis, per hæc & torquetur.

Dico Tertiò: In Purgatorio est pœna ignis corporei. Est communis Doctorum sententia; nō tamen est fidei. Quia Græci in Concil. Florentino sess. vltima, etsi fateantur se semper credidisse

18
Est ibi
ignis cor-
poreus.
Dubitant
Græci.

Purgato-

Purgatorium, & orationem pro defunctis; tamen dicunt se dubitare, vtrum igne corporeo crucientur, an tenebris duntaxat, vel alio aliquo modo: quam eorum sententiam Concilium tolerat.

Probatur Primò: Prioris ad Corinth. 3. *Saluus erit, sic tamen, quasi per ignem*: hic Apostolus loquitur de vero igne, quia dies Domini in igne reuelabitur. Atqui loquitur de igne Purgatorij, qui minora peccata comburit, id est, comburendo expiat.

Probatur Secundò: Ignis inferni est corporeus: ergo etiam Purgatorij, cum iuxta receptam Doctorum sententiam, vnus idemque sit. Antecedens probatur Matth. 25. v. 41. *Itē in ignem aeternum, qui paratus est diabolo & angelis eius*. Hic aperte insinuat eundem esse ignem quo spiritus cruciantur, & quo corpora impiorum: atqui constat, eum quo corpora impiorum videntur, esse corporeum: ergo.

Probatur Tertio: Quia passim in Scriptura veteri & noua absolutè vocatur ignis, flamma, ardor, stagnum ignis & sulphuris, caminus ignis, gehenna ignis. Vide Esai. 33. & 66. Iob 20. Matthai 3. 5. 13. & 18. Apocal. 20. Quorsum semper vocatur ignis, si non sit verus ignis?

Denique idem colligitur ex testimonijs Patrum citatis. Vide Gregorium lib. 4. Dialog. cap. 39. vbi expressè dicit, *ignem, quo anima puniuntur, esse corporeum*. Vide etiam August. lib. 20. de Ciuit. cap. 10.

Dices; Ignis non potest agere in spiritum, quia non potest producere nisi qualitatem corpoream, quæ non potest afficere materiam incorpoream.

Respondeo breuiter: Etsi ignis solis viribus naturæ non possit agere in spiritum à corpore separatum, potest tamen id diuinâ virtute, Deo singulari modo cooperante, & influente cum eius naturali facultate: Si enim ignis potest naturaliter agere in spiritum corpori vnitum, cui non possit diuinâ virtute concurrente in spiritum separatum? Et si calor ab igne productus in corpore, vel species sensibilis potest naturaliter concurrere cum potentia sentiendi, ad actum sensio- nis, qui iuxta veriore sententiam est qualitas spiritalis existens in ipsa animâ, nõ in corpore; cur diuinâ virtute cooperante non possit concurrere ad qualitatem spiritalē, vel ad sensum doloris in spiritu à corpore separato? De hac re vide plura lib. 13. de Perfectionibus diuinis c. 24. num. 134. vbi latè ostenditur Dæmones & damnatos in inferno vri igne corporeo.

DVBIVM II.

Vtrum pena Purgatorij sit grauissima?

Deo Primò: Pena damni, seu dilatio gloriæ, etsi sit grauissima appetitiuè, non tamen videtur grauissima acerbitate.

Prior Pars Probatur: quia sanctæ illæ animæ pleris æstimant visionem Dei, quam quoduis aliud bonum; omnia enim suis momentis æstimant: ergo pleris æstimant huius boni: earentiæ, quam quoduis aliud malum, cum quo hoc bonum possit consistere; malletque quiduis pati, & frui hoc bono, quam pati earentiam huius boni: ergo maxime dolent de hoc malo

appetitiuè. Idem videmus in viris sanctis etiam in hac vita: ad hoc enim perfecta charitas inclinat.

Altera Pars est D. Bonauenturæ d. 20. quæst. 2. art. 1. Ratio est: partim quia certissima spes, breui fore, vt Deum videant, summòperè eas consolatur; partim quia pœna sensus magis repugnat naturæ, vnde magis cruciat. Et confirmatur à simili: Quia Patres in limbo non tantopere cruciabantur ob earentiam visionis, quantum quis per pœnam ignis cruciaretur. Dices; Esse disparem rationem; quia Patres in limbo non ob culpam propriæ voluntatis, sed ob culpam originalem erant priuati illâ visione: animæ autem in Purgatorio ob culpam propriam. Respondeo: Id non tantopere refert. Nam substantia mali eadem est vtròbique. Est enim eadem earentia visionis diuinæ, & idem desiderium. Vnde si illos non cruciabat summè, neque etiam animas in Purgatorio summè cruciabit. Adde, nec damnatos maxime cruciari ob pœnam damni. Immo parum curarent, quod non fruantur diuino conspectu, si liceret illis perpetuò huius vitæ delicijs frui. Hoc patet in multis hominibus impijs adhuc viu- entibus.

Dices: S. Augustinus in Enchirid. cap. 112. ait: *Exulare à ciuitate Dei, perire à regno Dei, tam grandis est pœna, vt ei nulla possint tormenta, que nouimus, comparari*.

Respondeo: Loquitur de magnitudine appetitiuonis, non acerbitatis, seu afflictionis. Dici etiam potest eum loqui de tormentis aliquandò finiendis, & de exilio nõ finiendo; vt patet intuenti verba.

Dico Secundò: Pœna ignis Purgatorij est grauissima quoad acerbitatem, atque adeò grauior quauis pœnâ huius vitæ. Est communis sententia Doctorum, eamque docet D. Augustinus aperte in Psal. 37. *Quia, inquit, dicitur saluus erit, ille ignis contemnitur; grauior tamen erit ille ignis, quam quidquid homo pati potest in hac vitâ*. S. Gregorius in eundem Psal. illum, ait, *transitorium ignem omni tribulatione presenti existimo intolerabiliorem*. Similia habet Anselmus 1. ad Cor. 3. & multi alij. D. Bernardus epist. de obitu Humberti: *Post hanc vitam in Purgatorij locis centupliciter, qua fuerunt hic neglecta, reddantur vsque ad nouissimum quadrantem*. Idem confirmari potest ex probatis reuelationibus, quas narrat Beda lib. 3. cap. 19. & lib. 3. cap. 13. Ratio esse potest, Primò: quia anima separata longè plura potest perferre, quam corpori iuncta: in corpore enim statim pœnis vincitur, eò quod fragile corpus statim dissoluatur, quo dissoluto necesse est hominem mori: sed extra corpus anima est immortalis, vnde in immensum eius pœna potest intendi. Deinde, quia ignis ibi agit vt instrumentum iustitiæ diuinæ; quo modo longè est efficacior, quam suapte naturâ. Denique, quia tunc ignis immediatè potest ipsam animam totam attingere, seu totaliter: nunc autem non attingit, nisi per medium, videlicet per corpus, tanquam per vestem, & quasi partialiter.

Dico Tertio, Valdè tamen probabile est, neque omnes animas quæ sunt in Purgatorio pati pœnam ignis; neque eas quæ pœnam ignis patiuntur, semper pœnam ignis pati. Vt enim verè do-

Non tamen est grauissima acerbitate.

Obiectio ex D. Aug.

Soluitur.

Pœna ignis in Purgatorio est grauissima acerbitate.

Non omnes animas in Purgatorio cruciatur pœnâ ignis.

19 Quomodo ignis corporeus possit agere in spiritum.

20 Pena damni in Purgatorio est grauissima appetitiuè.

et D. Bonaventura supra, dum poena Purgatorij dicitur grauior quam poena huius vite, intelligendum est de grauiissima poena Purgatorij, quae maior est, quam grauiissima huius vite; ea autem est poena ignis; & de hac loquuntur Patres citati. Sunt tamen aliae poenae longè mitiores: Non enim videtur credibile, pro vno verbulo otioso hominem ibi exurendum, sicuti hic exuruntur latrones. Deinde, ex probatis visionibus habemus, quorundam poenam esse valde exiguam, vt vix quidquam pati videantur praeter maeritiam quandam ob dilatione coelestis patriae; vt patet ex visione Dri-thelmi, apud Bedam lib. 5. cap. 13. qui in amoenissimo loco multa millia animarum albataram Deo canentium laudes vidit, ita vt putaret esse paradysum; quae tamen animae non erant perfectè expiatae. Vnde & iste locus ad purgatorium pertinebat, siue sub terra, siue super terram fuerit. Nam etsi locum, vbi ordinariè fit expiatio animarum, sub terra ponamus; non tamen negamus etiam alibi purgari posse, praesertim eas, in quibus parum restat purgandum. Denique, quia valde probabile est, poenam sensim minui, vt tandem minima sit. Colligitur ex vita S. Malachiae, cui foror, vt scribit S. Bernardus cap. 4. vite eius, apparuit: primò, in veste pullà ad limen Ecclesiae foris; secundò, in veste subfuscà, & intra limen Ecclesiae, procul tamen ab altari; tertio, in veste candida ad ipsum altare cum ceteris sanctis. Similis etiam visio est apud D. Gregorium 2. Dialog. c. 23. de duabus monialibus, quibus S. Benedictus minatus erat excommunicationem.

Anime sub-
inde alibi,
quam sub
terra, pur-
gantur.

DVBIUM III.

*Vtrum anima in Purgatorio à demonibus tor-
queatur?*

23
Solum ab
igne tor-
quentur.

Probabile
est interdum
etiam à de-
monibus
torqueri.

Communior sententia est, neque ab Angelis, neque à demonibus torqueri; sed solum ab igne, vt est instrumentum diuinae Iustitiae.

Est tamen satis probabile, interdum à demonibus torqueri, quia non perfectè illos vicerunt, sed ex parte ab illis victi sunt, consentientes peccatis venialibus vel mortiferis, pro quibus poenae temporales restant luende. Confirmatur ex visione B. Furci apud Bedam lib. 3. hist. Angl. cap. 19. & ex vita D. Bern. lib. 1. cap. 10. vbi quidam frater defunctus B. Bernardo apparuit, qui se quatuor lacertis traditum esse dixit, qui postea precibus S. Bernardi liberatus est.

DVBIUM IV.

Quam diu durent poena Purgatorij?

24
Poena pur-
gatorij non
durat ultra
diem iudi-
cij.

Respondeo: Certum esse, non durare ultra diem extremi iudicij, vt docet S. Aug. l. 21. de Ciuit. c. 16. Purgatorias, inquit, poenas nullas futuras opinetur, nisi ante vltimum illud tremendumque iudicium. Et colligitur aperte Matth. 25. vbi tantum duo statuuntur ordines iudicandorum, quorum illi ibunt in vitam aeternam, illi in ignem aeternum: ergo nulli in ignem temporale; omnes enim fideles ad alterutrum istorum ordinum pertinent.

Vtrum autem vna eademque anima per aliquot annorum centurias, vsque ad diem iudicij sit punianda, non est ita certum. Dominicus Soto d. 19. q. 3. a. 2. putat nullam manere in purgatorio ultra

Dom. Soto
eas coarctat
ad 10. annos

decennium, quia grauitas poenae compensat diurnitatem.

Sed probabilius est, aliquas ibi diutissime, et- Verosimi-
iam per aliquot annorum centenarios, puniri. Nam lius quidã
Ecclesia celebrat Anniversaria defunctorum etiam eas patron-
per aliquot annorum centenarios. Censet ergo fieri tur per an-
posse, vt tam diu auxilio opus habeant. Idem etiã norum cen-
confirmatur ex foundationibus perpetuis Anniver- turias,
sariorum. Confirmari etiam potest ex Beda lib. 5.
cap. 13. vbi Angelus dixit S. Dirthelmo; animas eorum, qui in hanc vitam semper malè vixerunt, & tandem sub finem conuertuntur, saluandas omnes in die iudicij, quauis aliqua orationibus & elemosynis viuendum, & praesertim altaris sacrificio iuari possint, vt ante illum diem liberentur.

CAPVT III.

De conditione animarum pur-
gandarum.

Suppono nullam animam purgari post hanc vi- 25
tam, nisi in charitate decesserit, obstricta ta- Affidue
men culpa aliqua veniali, vel saltem reatu poenae. Deum lau-
Vide B. Augustinum lib. 21. de Ciuit. cap. 26. dau.

Hinc sequitur, animas illas assidue amare & lau-
dare Deum, patienterque ferre supplicia. Colligi-
tur Apocal. 5. sub finem. Ratio est, quia virtutes in anima separata non possunt esse otiosae, cum nihil habeant impediendi, & suaapte naturà in suas functiones propendeant, neque etiam corpore ag-
graentur, neque tormentis impediuntur: haec enim non impediunt, nisi turbando organa corporea, quae ibi non sunt. Vnde etiam in inferno perfecta ratione vtuntur, vt colligitur Lucæ. 6.

DVBIUM I.

*Vtrum possint ibi mereri, vel
demereri?*

Respondeo: Neutrum posse. Est contra Lu- 26
therum art. 39. vbi docuit eas continuo de- Nec merè-
mereri, eò quod poenas refugiant: posse tamen & tur, nec de-
& demereri. Vt habet art. 38. eò quod charitas merentur.
ipsarum sit imperfecta. Sed probatur nostra doctri-
na, 2. ad Corinth. 5. vers. 10. Omnes nos manife-
stari oportet ante tribunal Christi, vt referat vnusquis-
que propria corporis pro vt gesserit, siue bonum siue malum.
Cur addit, Propria corporis, nisi quia ea, quae post
corpus fiunt, non puniuntur aut remunerantur?
Sap. 4. v. 11. Raptus est, ne malitia mutaret intellectum
eius: ergo post mortem non potest quis mutari.
Idem significatur Ecclesiastæ 11. v. 3. In quocunque
loco ceciderit, ibi erit. Vide Ecclesiastæ 9. & Eccle-
siastici 14. Hinc D. Augustinus lib. de Praedest.
Sanctorum cap. 14. ait; Neminem Christianum hac
de re dubitare posse. Ratio est, Diuina ordinatio, quae
hunc mundum voluit hominibus esse ceu stadium
ac palestram; actiones huius vitae, cursum in stadio;
mortem, terminum cursus, quando praemia, id est,
honor vel ignominia cursoribus est tribuenda.
Opera autem bona vel mala, quae post hanc vitam
fiunt, non pertinent ad cursum: vnde nec impu-
tantur ad meritum vel demeritum, ac proinde non
augent praemium vel supplicium; sed sunt fructus
animae in termino constitutae.

Dices

27
Quatuor
obiec-
tiones.

Dices Primò : Anima in Purgatorio non videtur Deum, nec amant necessariò : ergo possunt peccare. Patet consequentia, quia hæc est ratio, cur Beati non possint peccare.

Secundò, Illæ animæ fugiunt pœnas, quas tamen Deus vult illas pati : ergo peccant.

Tertiò, Adhuc sunt in via, cum nondum comprehenderit : ergo possunt mereri & demereri.

Quartò, D. Augustinus dubitat, an adhuc afficiantur rebus terrenis inordinatè. Vide illum libro 21. de Ciuit. cap. 26.

Soluuntur.

Respondeo ad Primum : Etsi illæ animæ non videant Deum, nec etiam amant necessariò quoad exercitium actus, ac proinde nec ab intrinseco sint impeccabiles, sicut Beati; ab intrinseco tamen habent, quòd peccare nequeant, nempe à diuinâ protectione : *Infortium enim anime in manu Dei sunt, & non tanget eos tormentum mortis*: Sap. 3. quòd fit, vt nullos etiam motus prauos sentiant.

Ad Secundum : Abhorrent à pœnis quatenus sunt contrariæ naturæ, sicut & Dominus abhorruit; quæ fuga non est peccatum, sed naturalis & innoxius motus. Amant tamen quodam modo suas pœnas, quatenus à diuinâ iustitiâ infliguntur; quia amant diuinam iustitiam, seseque resignant ad patiendum id, quòd Deus vult eas pati.

Ad Tertium : Non sunt amplius in via, si statum merendi spectes; sed sunt in termino, etsi nondum præmium acceperint : sicut transacto tempore certaminis non potest aliquid cursu, vel luctâ obtineri, quamuis præmia nondum sint distributa.

Ad Quartum : Certum est, in illis nullos amplius esse inordinatos affectus & motus erga res humanas : nam clarè vident istarum rerum vanitatem & noxam. Quòd probatur, quia alioquin essent in illis verè tentationes & incitamenta peccandi, quæ D. Augustinus negat in illis esse post hanc vitam : patet c. 14. de Prædestinatione Sanctorum. Possunt tamen secum deferre aliquas prauas affectiones habituales, sed illæ mox per contrarios motus corriguntur, vt alibi dictum.

DVBIVM II.

Virum anime iste sint certa de sua salute?

28
Quidam
negant.

LVtherus artic. 38. vult quasdam saltem esse incertas. Idem etiâ tenuerunt quidam Catholici, eò quòd existimarent, omne peccatum ex natura sua esse mortiferum, & mereri mortem æternam, solumque esse veniale ex misericordia Dei.

Veterior sententia affirmat.

Sed omnino tenendum est, esse certas de salute sua. Probatum Primò : Quia contraria sententia est damnata, primùm quidem à Leone X. in Lutero, deinde à Pio V. & Gregorio XIII.

Secundò : Quia Concilium Florentinum definit, eas animas quæ habent culpam letalem, statim damnari : atqui illæ animæ quæ sunt in Purgatorio, vident se non esse damnatas : ergo agnoscunt se non habere culpam letalem : præterea certò norunt ex fide, eum qui non habet culpam letalem vel originalem, post hanc vitam non posse damnari : ergo certæ sunt, quòd non possint damnari. Quòd autem videant se non esse damnatas, Probatum : quia vident se non blasphemare Deum, quòd est damnatorum, sed amare & laudare illum, ac patienter ferre supplicia.

Tertiò : Quia in Canone Ecclesia dicit, eas dormire in somno pacis, & quiescere in Christo, vbi per somnum & quietem significatur illa securitas & solatium, quòd habent ex certitudine suæ salutis. Quòd si essent incertæ, essent inquietissima, summeque anxia.

Quartò : Quia sciunt qualia sint opera quæ fecerunt, bona an mala, venialia an mortifera : ergo sciunt se non posse damnari. Antecedens patet Ecclesiastici 11. vers. 29. *In fine hominis denudatio operum ipsius*; id est, cuius in fine denudantur opera sua; quòd etiam est necessarium, vt intelligant, quàm iusta sit retributio. Denique, quia certum est, eas statim post mortem iudicari.

Dices : Si animæ illæ sint certæ de sua salute, cur orat Ecclesia, vt Deus liberet eas de pœnis inferni, de profundo lacu, & ne absorbeat eas tartarus, nec cadant in obscurum?

Quid velit Ecclesia certo modo orans pro defunctis.

Respondeo : Ecclesia solùm intendit his verbis orare, vt à pœnis Purgatorij liberentur. Vtatur autem tali modo loquendi, quasi animæ illæ essent in periculo damnationis; tum ad excitandum maiorem affectum in fidelibus ad orandum pro illis; tum etiam, quia representat diem obitus. Sicuti in Aduentu Ecclesia sic orat, ac si Christus iam deberet nasci, *Rorate cali desuper, & nubes pluat iustitiam*. Quòd etiam facit in alijs Festis : representat enim illa mysteria, vt præsentia vel instantia, ad affectum excitandum. Tamen non intendit aliud, quàm vt fructus natiuitatis, passionis, & aliorum mysteriorum nobis applicetur. Pari modo hic non intendit aliud, quàm vt animæ liberentur à pœnis, eo modo, quo liberari possunt; nempe vt non detineantur, vel certè vt mitius cum illis agatur.

DVBIVM III.

Quando, & quomodo anima iudicentur?

Respondeo & Dico Primò : Iudicantur in primo instanti, quo sunt separatæ à corpore, vel certè post primum instans mortis, si tale instans detur.

29
Iudicantur in primo instanti quæ separatæ sunt à corpore.

Probatum Primò : Quia nulla est ratio, cur hoc iudicium differatur. Neque enim credibile est, animas in cælum ante Christi conspectum deduci, vt ibi iudicentur (alioquin enim postea deberent redire è cælo ad supplicia.) Præterea, hoc iudicium fit in instanti; nam nihil est aliud, quàm locutio quædam spiritalis, quâ Deus, vel Christus ipse vt homo, manifestat animæ spiritaliter suam sententiam; quæ manifestatio fit per spiritallem locutionem, quam nulla locorum intercapendo potest impedire.

Probatum Secundò : Ecclesiastici 11. vers. 28. *Facile est coram Deo in die obitus retribuere unicuique vias suas*. Hic significatur, in ipso momento obitus (id enim significat, *in die obitus*,) animas iudicari, ipsque præmia vel supplicia à Deo iudice decerni. Illud enim, *Facile*, non significat, *Deum facile posse*, si velit, sed *absolutè tribuere*: si enim non tribueret de facto, non rectè Sapiens hoc argumento hortaretur homines ad benefaciendum.

Dices : Interdum animæ videntur iudicari ante mortem, Colligitur ex Gregorio Dialog. lib. 4.

D d d d ij cap. 38.

Obiectio, quod aliqui ante, aliqui diu post mortem iudicantur.

cap. 38. vbi dicit quendam Chrysaorium ante mortem vidisse damnationis suae sententiam. Similia refert Beda lib. 5. Hist. Angl. cap. 14. & 15. Interdum videtur differri iudicium aliquamdiu post mortem, vt patet de isto Doctore, cuius fit mentio in vita S. Brunonis.

Soluitur;

Respondeo: Nunquam iudicantur ante mortem, quia nondum sunt in termino; vnde possunt mutari. Permittit tamen interdum Deus, vt propter peccata sua incidant in desperationem, & tunc videantur sibi damnati. Post mortem autem non differtur sententia, nisi sint excitandi ad vitam: & credibile est, Doctorem illum ab initio iudicatum fuisse, quamuis per huiusmodi interualla ad hominum instructionem sic apparuerit.

30 An hoc iudicium fiat à Christo vt homine,

Dico Secundò: Etsi non sit certum, vtrum Christus vt homo sententiam ferat: valde tamen est probabile quòd Christus post suam resurrectionem, vel etiam post instans suae mortis, hanc sententiam ferre coeperit.

Prior Pars Probatur: Nam Scripturae, quibus Christus dicitur *Iudex viuorum & mortuorum*, facile possunt de iudicio generali intelligi: & ante Christi Incarnationem etiam particulare iudicium in morte cuiusque exercebatur, idque per solam diuinitatem.

Altera Pars Probatur: *Data est mihi omnis potestas in caelo & in terra*: ad quam potestatem videtur maximè pertinere potestas iudiciaria. Quòd autem statim hanc coeperit exercere post mortem, ex eo confirmari potest, quod animas Patrum beatas effecerit.

31 Credibile est in iudicio particulari ab animabus Christum videri.

Dico Tertio: Vtrum animae, dum iudicantur, Christum videant, est etiam incertum. Probabile tamen est videre; quia id facile fieri potest; & valde est consentaneum, vt cernant suum Iudicem, vel ad solatium, vel ad terrorem. Tenet hoc Innocentius III. de Contemptu mundi lib. 2. cap. 43. Quamuis non sit credibile, quòd omnibus appareat in forma Crucifixi, vt ipse existimat.

32 Animae sanctae deferuntur ab Angelis.

Dico Quarto: Latè sententià, si anima est omnino pura, statim deducitur ad caelos ab Angelis; vt colligitur Luca 16. vbi anima Lazari dicitur *portari ab Angelis in sinum Abrahae*. Idem significatur in precibus Ecclesiae, quae morientibus recitari solent. Posset tamen anima facile per se ad caelum euolare; quia lumine gloriae illustrata non valet à dæmone impediri.

Impia à dæmonibus

Quòd si anima sit impia, statim rapitur à dæmonibus, tanquam iustitiae diuinae ministris, ad inferos; sponte enim nunquam eò concederet. Vide Cyrill. orat. *De exitu animae*.

Purgandae deducuntur ab Angelis.

Si est purganda, probabile est, sponte quidem concedere ad locum supplicij, eò quòd intelligat eam esse Dei voluntatem: valde tamen credibile est, ab Angelis eò deduci, saltem à suo Custode, qui eam soletur; vt colligere est ex multis visionibus apud Bedam, & alios.

D V B I V M I V.

Vtrum anima possint egredi è suis receptaculis?

33 Dico Primò: E caelo posse egredi animas Beatorum. Docet expressè B. Hieronymus Dialogo contra Vigilantium: *si Agnus vbique, ergo & hi qui cum Agno sunt, vbique esse credendi sunt.*

Et cum diabolus ac dæmones toto vagentur in orbe, & Anima Beatorum celeritate nimia vbique praesentes sint, Martyres post effusionem sanguinis sui arcu operientur inclusi, & inde exire non poterunt? Nec obstat quòd D. Augustinus lib. De cura pro mortuis habenda cap. 13. contrarium sentire videatur: quia loquitur iuxta naturam cursum, vt D. Thomas illum exponit in 4. dist. 45. quaest. 1. art. 1. quaestiuicula 3. nempe, quia earum status multum discrepat à statu viuicium in corpore; vnde postulat, vt rebus viuicium non intersint, saltem crebro: neque aliud argumenta D. Augustini probant.

Vtrum autem aliqua anima in caelo existens aliquando reuocata sit ad hanc vitam mortalem, dubium est. Quidam affirmant propter historiam aliquam, quam refert S. Gregorius lib. 1. Dialog. cap. 10. de quodam Marcello viro bono reuocato ad vitam à B. Fortunato Episcopo.

Sed probabilius videtur contrarium cum Soto dist. 45. quaest. 1. art. 4. Tum, quia visio beatifica est vita aeterna, quae non potest vnquam abrumpi, praesertim in caelo, quod aeternae vitae propriè est destinatum. Cur enim data vita aeterna, si statim debet auferri, & reuerti ad vitam mortalem? Tum, quia summi boni iam possessi detractio censeretur merito, non beneficium, sed ingens tormentum; eum tamen excitatio ad vitam sit beneficium. Tum denique, quia non omnes essent securae de bono quòd obtinent, si inde possent ad vitam reuocari.

Ad locum Gregorij Respondeo: Solùm ibi dici, Marcello in locum bonum deductum fuisse. Quòd autem Gregorius addit, *illum non perdidisse locum, quem acceperat*; sic intellige: quia postea à bene viuendo consecutus est meliorem.

Dico Secundò: E Purgatorio sine singulari Dei dispensatione ante debitam expiationem egredi non possunt. Ratio est, quia sunt ibi iussu Dei tanquam in carcere. Interdum tamen Dei permisso egrediuntur, vt viuorum suffragia implorent; vt constat plurimis exemplis. Interdum etiam ex Purgatorio sunt excitatae ad vitam: nam Prophetae & Christus Dominus excitârunt multos fideles, qui ante Christi mortem erant vel in Purgatorio, vel in Limbo. Apostoli quoque & reliqui Sancti multos alios excitârunt, è quibus credibile est multos in Purgatorio fuisse.

Notandum autem: Esse valde credibile, omnes istos fuisse confirmatos in gratia per omnem vitam, ita vt non possent amplius à salute excidere. Docet Sotus dist. 45. quaest. 2. artic. 1. & quaest. 1. artic. 4. Ratio est, quia alioqui maximo suo incommodo fuissent excitati, quia erant certi suae salutis, quam certitudinem amississent.

Dico Tertio: Ex inferno non possunt vllò modo egredi sine singulari dispositione Dei; quae tamen aliquando quibusdam concessa est, vt hominibus ad terrorem, & vitae emendationem apparerent: vt multis exemplis constat.

Vtrum autem aliquae animae ab inferno sint reuocatae, quaestio est. Quidam affirmant ob exemplum quòd refert Gregorius lib. 1. Dialog. cap. 12. & quia ex probatis Auctoribus constat, multos Ethnicos esse ad vitam reuocatos: vt patet de filio praefecti Sempronij, qui à diabolo necatus fuerat, quòd vellet S. Agnetem violare, quem ipsa virgo à morte excitauit, vt refert Ambrosius serm. 90.

Vtrum

Verosimilius est neminem ex inferno ad vitam reuocatum.

Verum probabilius est, neminem unquam inferni penis adiudicatum, fuisse postea ad vitam reuocatum; ita Sotus supra. Ratio est: quia locus ille aeternae mansioni & poenae est destinatus. Unde non videtur consentaneum, ut quis illi adiudicatus restituatur huic vitae, per quam possit illum euadere. Confirmatur: quia alioqui damnati possent sperare liberationem, nec absolute desperarent; quod est omnino falsum.

Ad exempla allata respondet Sotus, omnes huiusmodi laborasse ignorantia inuincibili fidei, ac proinde non fuisse mortuos in peccato mortifero. Sed hoc parum est credibile: nam Gregorius loco citato scribit, virum quendam pessimum, qui a daemonebus ad inferos raptabatur, a S. Seuero fuisse excitatum. Filii quoque Praefecti nullo modo potest a peccato mortifero excusari. Unde dicendum est, tales, etsi obierint in peccato mortali, non tamen fuisse inferni penis addictos; sed singulari Dei dispensatione eorum sententiam ad breue tempus fuisse suspensam, eò quod paulò post essent ad vitam reuocandi.

CAPVT IV.

De Suffragijs pro defunctis.

36
Tria genera Suffragiorum,

Notandum est: Esse tria genera Suffragiorum; nempe Sacrificium Missae, Orationem, & Eleemosynam: ad quam tertiam partem referenda sunt quaelibet opera poenalia, & satisfactoria; ut ieiunium, cilicium, peregrinationes, & similia. His adde Indulgentias, quia per eas opera satisfactoria aliorum applicantur defunctis.

Restitutio autem rei alienae non est quartum genus Suffragij, ut quidam voluerunt. Nam siue fiat restitutio, siue non fiat, hoc defuncto nec obest, nec prodest, per se loquendo. Deus enim non punit, nisi culpam propriam in vita contractam. Nisi forte haec restitutio fiat per modum eleemosynae; ut, v. g. quando fit ab eo, qui non tenebatur restituere; vel certe nisi fiat meritorie ex amore iustitiae: omne enim opus bonum potest referri ad alterius auxilium per modum deprecationis. Ad huiusmodi restitutionem referenda sunt quaedam animarum apparitiones, petentium ut fieret restitutio quarundam rerum, quas ipsae neglexerant: vel certe ad instructionem viuientium factae sunt, ut quisque in vita restitutionem faceret.

DVBIVM I.

Virum Ecclesiae Suffragia profunt defunctis?

37
Est de fide Suffragijs defunctis prodesse,

Respondeo: Fide tenendum est, prodesse. Patet ex testimonijs Scripturae, 2. Machab. 12. & ex Concilij ac Liturgijs supra citatis. Idem docent quoque omnes Patres, ut videre est apud Gareium in libello de Oratione pro defunctis. Ratio est, quia Ecclesia vniuersa est vnum quoddam corpus, cuius caput est Christus: ergo necesse est, ut omnes ad hoc corpus pertinentes, tanquam membra inter se communionem habeant: atqui ad hoc corpus pertinent ij, qui in charitate defuncti sunt, ut docet D. August. lib. 20. de Ciuit. cap. 9. Neque piorum anima mortuorum separantur ab Ecclesia Dei, quae etiam nunc est regnum Dei: alio-

qui nec ad altare feret eorum memoria. Et infra: Cur enim ista sunt, nisi quia fideles, etiam defuncti, eius membra sunt?

Hinc sequitur, defunctos, cum ope egeant, ab alijs in Ecclesia posse iuari; sicuti membrum vnum laborans adiunatur ab alio. Confirmatur: quia viui profunt viujs, ut patet Iacobi 5. v. 16. Orate pro inuicem, ut saluemini. Quin imò ipsi Apostoli preces fidelium saepe expetierunt. Cur non etiam profint mortuis, qui & magis egent, & minus semetipfos iuare possunt?

Dices: Ecclesiastae 9. v. 5. dicitur, Mortuus non habere amplius mercedem, nec parem in hoc saeculo, in opere quod sub sole geritur.

Respondeo: Sensus est, eos non posse amplius mereri, neque habere communionem cum viuentibus in rebus temporalibus huius mundi.

DVBIVM II.

Virum omnibus defunctis Suffragia profunt?

Respondeo: Non prodesse damnatis, neque etiam beatis, si proprie loquamur: sed his solum, qui in charitate defuncti aliquo reatu poenae temporalis tenentur. Est communis sententia Patrum, & Doctorum dist. 45. Vide S. Augustinum in Enchiridio cap. 110. & libro De cura pro mortuis habenda, cap. 1. vbi ait; Ecclesiae Suffragia pro valde bonis esse gratiarum actiones; pro valde malis nulla esse adiumenta mortuorum; pro non valde malis esse propitiationes. Vbi per non valde malos intelligit eos, qui in Purgatorio sunt, habentque culpam venialem, vel reatum poenae temporalis.

Nec obstat, quod Patres aliquando dicant, Sacrificium offerri pro Apostolis, & Martyribus; ut Chrysostomus in Liturgia. Tantum enim volunt dicere, offerri pro gratiarum actione de eorum victoria in certamine huius vitae, & gloria in caelo obtenta; sicut S. Augustinus dicit, Suffragia pro valde bonis esse gratiarum actiones. Ita quod in quibusdam Missae orationibus dicitur Sacrificium prodesse sanctis ad gloriam; ad honorem, intellige vel de gloria quadam & gaudio accidentali, vel potius de gloria apud homines, idque ad hominum utilitatem. Colligitur ex Capitulo Cum Martha, de Celebratione Missarum.

Contra obijcitur Primò: Diuus Augustinus in Enchiridio cap. 110. sic ait: Quibus profunt Suffragia, aut ad hoc profunt, ut plena fiat remissio, aut ut tolerabilior sit ipsa damnatio: ergo profunt damnatis. Confirmatur ex Innocentio III. Capitulo Cum Martha; vbi dicit, Mortuis valde bonis non opus esse Suffragijs; valde malis non prodesse Suffragia; mediocriter bonis prodesse ad expiationem, mediocriter malis ad propitiationem: quo ultimo membro non videntur posse alij intelligi, nisi damnati.

Respondeo: Diuum Augustinum Tolerabilem damnationem vocare poenam Purgatorij mitterem, ut patet ex verbis praecedentibus, vbi docet, Suffragia non prodesse valde malis, sed solum mediocriter bonis, qui sunt purgandi & saluandi. Ad Confirmationem: Fortè Innocentius per mediocriter bonos intelligit eos, qui nullam habent culpam, sed solum reatum poenae; dum hinc excedunt: per mediocriter autem malos, eos, qui habent culpas veniales.

Dddd iij

Obijcitur

38
Nec damnatis, nec beatis profunt Suffragia in charitate.

Quo sensu dicitur offerri Sacrificium pro Apostolis &c.

1. Obijcitur ex Augustino & Innocentio.

Solutio;

2. Obie-
ctio, de
Traiano,
& alijs ex
inferno sal-
uatis.

Obijcitur Secundò : Damascenus *Oratione de
ijs qui in fide dormierunt*, dicit Traianum precibus
S. Gregorij ex inferno liberatum: & animã cuius-
dam Falconillæ paganæ femine precibus S. The-
clæ primæ martyris. Idem refert ex Palladij hi-
storia Lausiaca, cranium cuiusdam idololatræ
respondisse S. Macario, *Damnatos sentire aliquod so-
latium, quando pro ipsis preces offerret.*

Soluitur,

Respondeo: Exemplum istud de Traiano vi-
deri totum fictitium; vt docet Canus lib. 11. De
locis, cap. 2. & 3. & multi recentiores. Quomodo
enim credibile est, Traianũ, qui non tantũ fuit
idololatra per omnem vitam, & infinitos Sanctos
affecit martyrio, & præposteræ libidini deditus
fuit, sed etiam voluit statuam suam adorari; post
quingentos annos, ob opus misericordiæ planè
naturale viduę præstitum in infidelitate & pecca-
to mortifero, ex inferno esse liberatũ; aut B. Gre-
gorium ob tantillũ opus id à Deo petere voluisse?
Adde, in eadem historiã dici S. Gregorium ob
hanc petitionem fuisse punitum perpetuo stoma-
chi dolore. Quomodo ergo in re tanta fuit exau-
ditus, si petendo peccauerit? Dicendum ergo,
Damascenum non esse auctorem istius orationis,
sed Græcum aliquem parum eruditum. Nam in
eadem oratione dicitur, *Multos alios infideles in in-
ferno fuisse à Christo illuc descendente, & prædicante
conuersos, & saluatos: quod est error exploratus
& euidens. Similiter apocrypha est illa historia de*

cranio: tum ob alias causas, tum quia in Palladio
non reperitur. Neque etiam credibile est, Maca-
rium pro damnatis orare consueuisse.

DVBIVM III.

Virum Sancti in calis orant pro defunctis?

Dominicus Soto dist. 45. quæst. 3. art. 2. ne-
gat; eò quòd oratio Sanctorum non sit sa-
tisfactoria: Suffragia autem non prosunt, nisi per
modum satisfactionis.

39
Don. Soto
negat.

Sed hæc sententia defendi non potest. Primò, *Affirma-
tur.* Quia Luca 16. v. 9. dicitur: *Facite vobis amicos de
mammona iniquitatis, vt, cum desereritis, excipiant vos
in æterna tabernacula: in quem locũ vide Ambrosi-
um in Comment. & August. lib. 21. de Ciuit. cap. 27.*
Secundò: Quia Ecclesia in oratione, *Deus venia
largitor, rogat Deum, vt B. Virgine, & omnibus San-
ctis intercedentibus, animas defunctorum ad perpetua
beatitudinis consortium perducere dignetur.*

Ad rationẽ Soti, Resp: Etsi oratio Sanctorũ nõ
sit satisfactoria, est tamen impetratoria, & sic ap-
plicat quodãmodo animabus Christi satisfactio-
nes. Precatur enim Sancti, vt Deus propter Chri-
sti & Sanctorum satisfactioes illis condat; quomodo etiam nobis gratiam impetrant; quam-
uis Deus non statuerit nobis gratiã conferre, nisi
interueniente aliquo merito, saltem Christi, vt ali-
bi dictum est.

Soti ratio
soluitur.

DE SACRAMENTO EXTREMAE VNCTIONIS.

Circa Quæstionem 29. 30. 31. 32. & 33.

CAPVT I.

De Essentialibus huius Sacramenti.

DVBIVM I.

*Virum Extrema Vnctio sit verum noue
Legis Sacramentum?*

Hæretici
negantes.

PRimi, qui hoc Sacramentum sustulerunt,
videntur fuisse Waldenses; vt refert Tho-
mas Waldensis Tom. 2. cap. 163. Hos se-
cutus est Wicleff, & demũ hæretici no-
stri temporis.

Sententia
firmans
est de fide.

Sed certã fide tenendum est, extremam Vn-
ctionem esse verum & propriè dictum nouæ legis
Sacramentũ. Patet ex Concilio Trident. sess. 14.
can. 1. De extremã Vnctione: *Si quis dixerit, extre-
mam Vnctionem non esse verè ac propriè Sacramentum
à Christo Domino nostro institutũ, & à B. Iacobo Apo-
stolo promulgatum, sed ritum tantum acceptum à Patri-
bus, aut signentũ humanum, anathema sit. Idem patet
ex Concil. Florentino, cui interfuerunt Græci,
& simul cum Latinis approbarunt Armenorum
instructionem.*

Expeditur
locus Mar-
ci 6. de Vn-
ctione
sgrorum.

Probatur Primò: Marci 6. *Vngebam (Apostoli)
oleo multos agros, & sanabant.* Hunc locum intelli-
gi de hoc Sacramento probat multis Maldonatus;

& insinuat Hieronymus in Commentario huius
loci, dicens: *Cum vngunt oleo agros, infirmitatem
fidei virtute corroborant, vbi satis indicat, se non lo-
qui de dono miraculorum, sed de Sacramento in-
terius sanante. Clariũ adhuc Beda, Theophyla-
ctus, Oecumenius, Euthymius, Albertus Magnus,
& Dionysius Carthusianus in hunc locum Marci,
& Beauxamis tom. 2. fol. 516. Thomas Walden-
sis suprã, Alphosus à Castro verbo Extrema Vnctio,
Petrus Soto lect. 1. Francisc. Victoria lect. 213.
Probatur: quia omnia hæc insinuatur, quæ ad ra-
tionem huius Sacramenti pertinent; Materia re-
mota, *Oleum*; propinqua, *Vnctio*; Minister, *Apostoli*,
sub quibus intellige *Sacerdotes & Presbyteros*, Apo-
stolorum in hoc successores: subiectum quod vn-
gitur, *Infirmis*; effectus, *Sanatio*, corporis scilicet &
animæ: non enim sanabant Apostoli corpore, nisi
quos etiam sanabant spiritu. Et quamuis hic non
exprimatur formula verborum, dubitandum ta-
men non est, quin aliquam adhibuerint; vt etiam
fatentur ij, qui existimãt hæc agi de dono miracu-
lorum. Confirmantur hæc omnia: Quia parum
credibile est, Dominum præcepisse Apostolis vn-
ctionem olei ad curandum corpus per donum
miraculorum, quia hæc vnctio multum detraxisset
miraculo; visi enim fuissent virtute olei curasse;
quod quidam hæretici, inter quos Wicleff, & ali-
qui Caluinistæ, dixerunt: ergo præcepit eam
vnctionẽ ad significandam & efficiendam potissi-
mum in-*